V létě startuje sdílení elektřiny. Jak využít potenciál komunitní energetiky v Česku?

20.5.2024 - | Phoenix Communication

Možnosti využití fotovoltaických systémů shrnuje studie potenciálu komunitní energetiky v obcích a bytových domech na území ČR, kterou vypracovala společnost EGÚ Brno. Ta pracuje se třemi verzemi rozvoje FV energetiky s výhledy do let 2030 a 2040. Referenční varianta (která představuje z hlediska rozvoje FVE střední cestu) předpokládá, že v roce 2030 bude v ČR celková využitelná plocha vhodná pro instalaci střešních FV panelů poměrně velká. Konkrétně 6,32 km2v případě bytových domů a 6,68 km2 u obecních budov. To by mělo představovat výkonový potenciál FVE 1 871 MW v případě bytových domů a 2 195 MW u obcí. Pro srovnání – aktuální instalovaný výkon všech čtyř reaktorových bloků v Jaderné elektrárně Dukovany je 2040 MW.

„My vidíme v komunitním sdílení nejenom cestu k levnější elektřině pro jednotlivce, ale i k rozvoji obcí nebo lokální ekonomiky jako takové. Pokud obec bude schopna nabídnout svým obyvatelům levnější energie, může to představovat jednu z možností, jak přilákat nové občany nebo ty stávající udržet. Zlevnit se může i provoz objektů jednoho zřizovatele v rámci oblasti, třeba podnikatele, který má několik provozoven, nebo několika různých zařízení jedné obce. Aktuální data ukazují, že je stále k dispozici značná plocha, která je vhodná pro instalaci fotovoltaických panelů. Úspory na energiích přitom mohou představovat nemalé odlehčení rozpočtům měst a obcí stejně jako snížení nákladů na provoz podnikatelům,“ říká **Pavel Matějovič, provozní ředitel české společnosti Schlieger**.

Aktivní zákazník vs. Energetické společenství

Sdílení elektrické energie mezi různými subjekty bude možné dvěma způsoby – ve skupině aktivních zákazníků nebo v rámci energetického společenství.

Tzv. skupina aktivních zákazníků nevyžaduje založení společenství. Je to forma zajímavá především pro lidi, kteří jsou propojeni rodinnými nebo přátelskými vazbami (například vlastní nemovitosti, rodina, firma nebo přátelé). K založení této skupiny stačí přihlásit jednotlivá místa (nejvýše 11 ve skupině) vyplněním formuláře u Elektroenergetického datového centra (EDC). Typickým příkladem je přenos energie z chaty do bytu.

Energetické společenství je proti tomu skupina čítající až 1000 členů (domácnosti, SVJ, firmy, úřady, školy apod.) Společenství by měla zahrnovat pouze členy sídlící maximálně ve třech sousedních obcích s rozšířenou působností nebo v Praze (jde o omezení do **1. 7. 2026)**. Zároveň musí mít tato společenství právní formu v podobě spolku nebo družstva, které není zřízeno za účelem zisku. Členové mezi sebou sdílí energie, které vyrobí ve společných výrobnách. Podobně je tomu u energetických společenství pro obnovitelné zdroje. V případě založení společenství je vhodné se obrátit na právní nebo specializované firmy, které poradí, jaká varianta je pro vás vhodná. I zde je každopádně dobré sledovat možnosti dotací – například v minulém roce byla realizována výzva Státního fondu životního prostředí na Zakládání energetických společenství.

Především v případě bytových družstev nebo SVJ, které se do systému mohou připojit jako tzv. JOM (jednotné odběrné místo) nebo VOM (vůdčí odběrné místo) + POM (přidružená odběrná místa), jde o dvě odlišná řešení, která pomáhají významně ušetřit náklady domácnostem. I když obecně platí, že

systémy do 50 kWp pro instalaci nepotřebují stavební povolení nebo statický posudek, tak v případě, kdy má dům více vchodů (čísel popisných), je možné na každý vchod nainstalovat systém do 50 kWp. Ve výsledku tedy může mít dům o 5 vchodech fotovoltaický systém o velikosti až 250 kWp. Bez toho, aby musel řešit administrativu na úřadech.

V případě, že je zvolen distribuční model JOM, který je skvělý vzhledem k využitelnosti celkové vyrobené energie, se navíc nemusí zřizovat alokační klíč pro jednotlivé byty, na rozdíl od VOM + POM, a domácnosti ušetří nejen za elektrickou energii, ale i za distribuční poplatek jako jsou hodiny.

Jak už název napovídá, jedná se o sjednocení odběrných míst do jednoho. JOM v praxi znamená, že se nahradí aktuální hodiny podružnými a následné roční rozúčtování je stejné jako u vody nebo tepla. JOM sice není plnohodnotné komunitní sdílení, domácnostem však umožní vyrobenou energii akumulovat do baterie a následně spotřebovat v libovolném čase.

Změna je povinnost

Pokud se rozhodnete pro sdílení elektrické energie, musí mít zapojená místa nainstalované průběhové měření, které dokáže měřit spotřebu elektřiny v 15minutových intervalech. Sdílená elektřina tak musí být zkonzumována ve stejné čtvrthodině, ve které je vyrobena. Provozovatelé distribučních soustav (PDS) mají povinnost bezplatně nainstalovat průběhové elektroměry všem členům energetických společenství bez výrobny a členům s výrobnou do 50 kW během 3 měsíců od podání žádosti. Sdílená elektřina má přednost před elektřinou od distributora. Aktivní zákazníci tak zaplatí jen distribuční a ostatní poplatky (regulovaná složka ceny). Nebudou platit částku za silovou elektřinu (neregulovaná složka ceny). Výjimkou mohou být například bytové domy, kde sdílená elektřina neopustí odběrné místo. Tito zákazníci nebudou platit ani distribuční poplatky.

Údaje z měření bude zpracovávat EDC – Elektroenergetické datové centrum, které bude vyhodnocovat sdílení elektřiny v rámci komunitního sdílení i mezi aktivními zákazníky. K základním službám EDC bude v této startovní fázi patřit mimo jiné registrace účastníků trhu v systému EDC, získávání dat o sdílení elektřiny a přijímání dat naměřených z průběhového měření od provozovatelů distribučních soustav. O průběhový elektroměr můžete zažádat již od 1. 7. 2024, začátek plného fungování EDC je pak stanoven na 1. srpna 2024. A právě první srpnový den lze tak považovat za reálný termín pro funkční sdílení energií v České republice.

https://www.phoenixcom.cz/press/24925-2